

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยแบบการวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพลังความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ ที่ได้รับการตรวจโลหิตแล้วพบว่า มีแอนติบอดีต่อเชื้อเอชไอวี โดยผ่านขั้นตอนการให้คำปรึกษาแล้ว และมีรายชื่อในทะเบียนกลุ่มใจประสานใจ โรงพยาบาลบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ในวันที่ 30 มกราคม 2555 จำนวน 307 ราย

กลุ่มตัวอย่าง เลือกแบบเฉพาะเจาะจงโดยกำหนดคุณสมบัติดังนี้

1. ไม่มีภาวะแทรกซ้อนของโรคติดเชื้อฉวยโอกาส
2. ไม่มีความผิดปกติทางสมองและจิตใจ
3. ยินยอมเข้าร่วมวิจัยและตอบแบบสอบถาม

ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 106 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สร้างเอง ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ประกอบด้วย สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ ระดับภูมิคุ้มกัน การรับประทานยาต้านไวรัส ซึ่งลักษณะข้อคำถามเป็นแบบสำรวจรายการและคำถามปลายเปิดเติมคำในช่องว่าง

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยเงื่อนไขพื้นฐานในการดูแลตนเอง คือ อายุ เพศ ระบบครอบครัว แบบแผนการดำเนินชีวิต การมารับบริการสุขภาพ ซึ่งลักษณะข้อคำถามเป็นแบบสำรวจรายการและคำถามปลายเปิดเติมคำในช่องว่าง

ส่วนที่ 3 แบบสอบถาม พลังความสามารถในการดูแลตนเอง 10 ประการประกอบด้วย ความสนใจและเอาใจใส่ตนเอง ความสามารถในการควบคุมร่างกาย ความสามารถที่จะควบคุม

ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ความสามารถที่จะใช้เหตุผลเพื่อการดูแลตนเอง แรงจูงใจที่จะกระทำ การดูแลตนเอง ความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดูแลตนเอง ความสามารถในการ เสาะแสวงหาความรู้ ทักษะในการใช้กระบวนการทางความคิดและปัญญา ความสามารถในการ จัดระบบตนเอง ความสามารถที่จะปฏิบัติกรดูแลตนเองอย่างต่อเนื่อง จำนวน 48 ข้อ ลักษณะ ข้อคำถามเชิงบวก แบบมาตรประเมินค่า 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง การรับรู้ความสามารถในระดับมากที่สุด

มาก หมายถึง การรับรู้ความสามารถในระดับมาก

ปานกลาง หมายถึง การรับรู้ความสามารถในระดับปานกลาง

น้อย หมายถึง การรับรู้ความสามารถในระดับน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง การรับรู้ความสามารถในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ของ ดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร, 2538, หน้า 117)

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00 หมายถึง การรับรู้ความสามารถในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง การรับรู้ความสามารถในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง การรับรู้ความสามารถในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง การรับรู้ความสามารถในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 หมายถึง การรับรู้ความสามารถในระดับน้อยมาก

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาความตรง (Validity)

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยศึกษาค้นคว้าจากงานวิจัยและเอกสาร ที่เกี่ยวข้อง แล้วนิยามศัพท์ตัวแปรต้องการศึกษา สร้างคำถามให้สอดคล้องกับนิยามให้อาจารย์ ที่ปรึกษาตรวจสอบแก้ไขแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการ ปฏิบัติงานการพยาบาล การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน การวิจัยทางการพยาบาล เพื่อตรวจสอบ ความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามที่กำหนด ความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหา และความ ชัดเจนของภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามให้ตรงกับเรื่องที่ต้องการวัด (Content validity) จากนั้นนำมา หาค่าความตรง โดยวิธี IOC (Item Objective Congruence) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

โดยกำหนดข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 – 1.0 เท่านั้นจึงจะนำมาพิจารณาเป็นข้อคำถาม (บุญใจ ศรีสถิตนรากร, 2550 หน้า 224) ซึ่งการดำเนินการวิเคราะห์ความตรงของแบบสอบถามทุกข้อแล้วมีค่า IOC ระหว่าง 0.5-1.00 จึงไม่มีการตัดข้อคำถามออก

2. การหาความเที่ยง (Reliability)

นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Tryout) กับผู้ติดเชื้อผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ ที่โรงพยาบาลพรหมพิราม จำนวน 30 คน หลังจากนั้นนำแบบสอบถามดังกล่าว วิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามแต่ละส่วน โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (จักรภพ ธาตุสุวรรณ, 2548) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามในส่วนของพลังความสามารถในการดูแลตนเอง เท่ากับ 0.80

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยถึง นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการตามขั้นตอนจริยธรรมในการวิจัย โดยการขออนุมัติในคณะกรรมการจริยธรรมในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยนเรศวร
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองกับผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ ที่เป็นประชากรในการวิจัยครั้งนี้ โดยในกรณีที่ผู้ป่วยอ่านหนังสือไม่ได้ผู้วิจัยจะอ่านให้ผู้ป่วยและบันทึกข้อมูลให้ซึ่งเก็บข้อมูลได้ครบทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละเก้าสิบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการประมวลผลข้อมูลซึ่งมีวิธีการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานทั่วไปและปัจจัยเงื่อนไขพื้นฐานในการดูแลตนเอง ที่เป็นแบบสำรวจรายการและเติมคำในช่องว่าง โดยแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม พลังความสามารถในการดูแลตนเอง 10 ประการแบบสอบถามเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพลังความสามารถในการดูแลตนเอง โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple regression)

สำหรับเกณฑ์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ กำหนดดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2551, หน้า 341-366, ปกรณ์ ประจัญบาน, 2552, หน้า 48)

ค่าสัมประสิทธิ์	ระดับความสัมพันธ์
น้อยกว่า 0.25	ต่ำ
0.25 - 0.64	ปานกลาง
0.65 ขึ้นไป	สูง

การพิทักษ์สิทธิประชากร

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการพิทักษ์สิทธิผู้เข้าร่วมวิจัยดังนี้

1. สอบถามความสมัครใจของผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ ที่เป็นกลุ่มประชากรว่า ยินดีตอบแบบสอบถามหรือไม่ หากผู้ปวยมีความยินดีจึงจะแจกแบบสอบถามให้ พร้อมอธิบาย รายละเอียดของการศึกษาวิจัย
2. จัดสถานที่ที่เป็นส่วนตัวให้กับผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ ในการตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยให้ผู้ปวยตอบแบบสอบถามด้วยความอิสระ ในรายที่ไม่สามารถอ่าน เขียนภาษาไทยได้ผู้วิจัย จะดำเนินการโดยอ่านแบบสอบถามและเขียนให้ตรงกับคำตอบที่ได้
3. แบบสอบถามที่ได้ประมวลผลแล้วจะทำลายทันที โดยที่แบบสอบถามจะไม่มีชื่อผู้ตอบแบบสอบถาม